

Előfizetési árak:

Egész évre . . .	10	frt	—	kr.
Félévre . . .	5	„	—	„
Negyedévre . . .	2	„	50	„
Egy óra . . .	—	„	85	„
Egyes szám ára	4	kr.		

Kiadóhivatal:

PÉCSÉTT. Mária-u. 1. sz.

kir. itélőtábla épületével szemben,
hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó föl-
szólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSÉTT, Mária-utca 1. s.

a kir. tábla átellenében.
hová a lap szellemi részé-
illető minden közlemény
intézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl

A sajtószabadságért.

Pécs, 1897. május 31.

Lélekemelő mozzanatokban gazdag lefolyása volt tegnap a sajtószabadság korlátozása ellen tiltakozó pécsi népgyűlésnek. Az egész megelőző héten uralkodott kedvezőtlen időjárásra való tekintettel a népgyűlés sikerét nem lehetett megkockáztatni annak a szabad ég alatt való megtartásával, de városunk legnagyobb fedett helyisége, az impozáns dimenziókban emelt városi tornacsarnok ez alkalommal szűknek bizonyult, 3—4000 ember szorongott egymás hátán a tágas csarnokban s igen nagy volt azoknak a száma, akik pár perccel a kitűzött idő után érkezve, a zsúfolt helyiségbe férközni már nem tudtak s visszatérni kényszerültek.

S ebben a nagy, lelkes tömegben képviselve volt városunk lakosságának minden osztálya, minden pártáryalata; igazi hazafias öröm dagasztotta a kebleket annak láttára, hogy a közszabadságok iránt egyébkor látszólag érzéketlen, elfásult, oly sokféle érdekkörre tagozott társadalom mint emelkedik fel egy emberként, vállt vállhoz vetve, egymásnak baráti jobbot nyújtva, a szemekben a lelkesedés lángjával, egy magasztos eszme védelmére.

A közélet sivárságát, a hatalom kezeli által terjesztett korrupció romboló hatását szemlélve, hazafias aggodalmunk sokszor kétségbeesítő képét tárja lelkünk elé a jövőnek, a melyről azt kell hinnünk, hogy az általános emberi és a nemzeti ideálok ismeretlen fogalmakká mosódnak el majd benne; csak akkor, a mikor egy-egy nagy közszabadsági intézmény forog komoly veszedelemben, a mikor a hatalom a szunnyadó közlelkii-meret kábult álmát a halál dermedtségének gondolva a nemzet egy-egy közkincsét akarja elrabolni: akkor látjuk örvendező szívvél, hogy nem halt meg a leányzó, csak aludt; akkor győződhetik meg az elbizakodott hatalom felőle, hogy az egyesek anyagi érdekeinek kézrekerítésével a társadalmi összességéből nem lehet kitépni az erkölcsi közérzést, amely képes egy csapással szellemi erejének öntudatára ébredt, önértékes társadalmat varázsolni a már-már járomba görnyedni látszó szolgasereg helyébe.

És támadnak ilyenkor Istentől megihletett, lánglelkű apostolok, akik a szabadság szent evangéliumát hirdetve az imént még elavultaknak kikiáltott, szántalmas mosolylyal lenézett önzetlen tisztesség, tevékeny hazaszeretet, öntudatos szabadság és az embert embertársában megbecsülő

egyenlőség nagy eszméit újra meggyökeresztetik a szivekben s ezeket nagy tettekre és magasztos elhatározásokra serkentik.

Ilyen lánglelkű apostola a népszabadságnak jelent meg tegnap közöttünk Hock János képviselő személyében, aki fényes elméjének isteni szikrájával, elragadó szónoki ereje varázshatalmával ellenállhatatlanul ragadta magával ezerek és ezerek szívét fel a magasba, az erkölcs és szabadság fenséges régióiba.

Azt a hatást, melyet a nagy szónok szavai felidéztek, leírni nem lehet, azt látni kellett, hogy mint képes a maga igazságától lelke mélyéig áthatott mestere a szónak lecsendesíteni a zugó vihart és a lelkesedés viharos kitöréseire felkorbácsolni a legfásultabb kedélyeket.

Hock Jánosé az érdem abban is, hogy azt a sajnos diszsonanciát, amely a népgyűlés tisztikarának megalakításánál egy pillanatra már veszélyeztetni látszott a gyűlés eredményét, elenyésztette helyes indítványával és szocialista munkásaink, kik ez alkalommal jelentek meg először a polgárság körében mint szervezett párt, megtanulhatták, hogy a szabad gondolkozásu, független polgárságban ne lassanak ellenséget, hiszen lehetetlen, hogy aki a szabadelvűséget nemcsak a száján hordozza, barátja ne legyen a közös jelszónak: „jogot a népnek!” S ilyen közös jog, melynek áldásában minden pártnak, a politikai jogokat gyakorló polgároknak ép úgy, mint az alkotmány sáncaiból még eddig kirekesztett munkásoknak részesülniök kell, a sajtószabadság; helyén való tehát, hogy ennek védelme egy táborban találjon minden szabadon gondolkozó embert.

Tudósítánk a népgyűlés lefolyásáról a következő:

Bánffay Simon: következő beszéddel nyitotta meg a népgyűlést: Tisztelt közönség! Azt hiszem, hogy a falragaszokból, a lapokból tudjuk a mai összejevetel célját: Állást akarunk foglalni a sajtószabadság korlátozása ellen.

Hogy azonban határozatunkat annak rendje és módja szerint meghozzuk, szükséges először is elnököt választani. Fölhívom önöket, szíveskedjenek az elnököt megválasztani.

(Felkiáltások: Éljen Erreth! Éljen Bánffay! Nagy zaj a nagy tömegben megjelent szocialista munkások közt.)

Bánffay: (folytatja.) Hallom, hogy valaki a munkásokat emlegeti. A munkásoknak itten éppen olyan joguk van, mint másnak ebben a gyűlekezésben résztvenni. (Halljuk!) Én nem mint közjegyző, elnöktársam nem mint ügyvéd, mint bizonyos alias foglaltam ide, tisztán mint polgárok. A munkás ép olyan polgára a hazának, a vá-

rosnak, mint mi. Azonban a programtól eltérni nem szabad, mert veszélyeztetné a célt, a melyért itt egybegyűltünk.

Ennélfogva a munkásoknak a szavazata éppen úgy fog itt figyelembe vétetni, mint akárki másé. De egyet megkövetelek: Ne keverjünk ebbe a mai gyűlésbe más célokat, nehogy azt gondolja valaki, hogy más célok takargatására tartottuk meg ezt a népgyűlést.

Oly tárgyunk van, a melyet higgadtan, nyugalommal kell tárgyalni. Itt senkinek a jogát csorbítani nem akarjuk, ésezt nem is tűrnők. Következőleg a bejelentett programtól eltérni nem szabad.

Kérem egyúttal a jegyzőket is megválasztani (Éljen Pleininger! Éljen Körösi! Elfoglalják helyeiket.) Az ülést ezennel megnyitom. (Egy s t e n t o r i a n g : Eláll!)

Bánffay: Vannak olyan intézmények, melyek az alkotmányos szabadsággal karöltve fejlődtek s egyiket a másik nélkül elgondolni tökéletes képtelenség.

Ilyen a sajtó szabadsága.

Ez a polgári szabadságnak testvére; ezek csak együtt élnek, együtt gyarapodhatnak, együtt fogyathatnak és együtt el is vesshetnek. Egyiknek a sérelme a másiké is. Az egyikén ejtett rész a másikat is épp úgy és oly mérvben gyengíti.

Nem csuda tehát, hogy a szabad polgárok a sajtó szabadságát gondosan őrizték. (Egy erős hang: Nem a gyűlés ellen, hanem az elnök választás ellen van kifogásunk! Nagy zaj. Egy másik hang: Az legyen az elnök, akit a nép választ!)

Bánffay: Az alkotmánynak egyik sarkalatos törvénye a sajtószabadság, melyhez, mint közjogi alaptörvényünkhöz nyulni nem szabad. Mert különben attól tarthatunk, (Nagy zaj.) hogy az egész alkotmányunk összeomlik.

Ennélfogva újra kérem önöket, méltóztatassanak a mai szónoklatokat meghallgatni s aztán szavazni javaslatunkra. Ugyanis mi egy kérvényt óhajtunk benyújtani a képviselőházhoz a sajtótörvény és a sajtószabadság célba vett megnyirbálása ellen.

Hock János: A napirendhez kívánok szólni. Folytonosan a tisztikar megválasztása ellen hallunk itt hangokat, a mik azt hiszem, teljesen jogosultak. Kérem tehát, jelezzék kívánságukat. (Éljen Schmira Károly! zúgja több száz torok, mire Schmira föllép az emelvényre.)

Hock János: (folytatja.) Legyenek szívesek türelmesen meghallgatni. (Halljuk! Nagy zaj.) Hiszen nem csupán a polgári osztály érdekeiről van most itt szó; a sajtó szabadsága épp úgy érdekli a munkásokat, mint a polgárokat.

Minden szabadságszerető embernek, mint e haza fiának, kötelessége a gyűlekezési jog szabadságáról és a sajtó szabadságáról hozott törvényeket megtartani. (Nem lesz megtartva! Zaj.) Az ország szíve

Budapest, megmutatta, hogy felül tud emelkedni a pártkülönbségek korlátain.

Miután tehát — folytatja emeltes hangon — (Halljuk!) a munkásosztály szintén akarja a sajtószabadságot és szintén részt akar venni a gyűlésen, teljesen jogosultnak tartom kívánságukat, ennél fogva indítványozom, hogy egyik tagja által képviseltesse magát az előnökségben. (Zajos éljenzés. Taps.)

Bánffy Simon: Ennél fogva a közhangulat óhajának engedve, fölkérem Schmira Károly urat helyének elfoglalására. (Schmira leül a zöld asztal mellé. A szociálisták zajosan éljenek.)

Schmira Károly: Kérem önöket, kedves elvtársaim, hogy most már a legnagyobb csendben hallgassuk meg a szónokokat abban a sorrendben, a mint következnek.

Kőrösi Henrik: Tisztelt polgártársak! Különös érzés hatja át keblemet, megdobban a szívem, ha átgondolom, hogy miféle nagy eszme állított ide e helyre.

Boldog vagyok, hogy ez eszme szolgálatában szót emelhetek. Főlemelő tudat ez különösen reám nézve, mert most igaz jelét adhatom annak, hogy nemcsak a katedrálról hirdetem tanítványaimnak Deák Ferenc emes örökké szép, örökké becses gondolatát: „Engedni ott, a hol az engedés öngyilkosság, kockáztatni azt, a hol erre szükség nem kényszerít, egyaránt bűn volna a nemzet ellen” hanem midőn a szükség úgy kívánja, helyt is állók értük, főlemelem tiltó szavam, ha közszabadságunkat veszélyeztetve látom.

A ki ösmeri politikai gondolkozásom, nagyon jól tudja, hogy mint a hazához, törvényhez és királyhoz egyformán hű polgár, nem szívesen nyitom ajkam a panasza. De midőn azt látom, hogy a 48-as mozgalmak egyik legnagyobb vívmánya: a sajtószabadság ferog veszélyben, akkor elszorul a szívem és kötelességemnek tartom ez ellen felszólalni.

Nem gyanúsítom a kormányt, hogy a hirhedt 16. §. mögött valami titkos cél lebeg; mert csak Isten előtt ismeretesek a szív titkos rejtelmek. Én inkább azt hiszem, hogy a kormány ezzel a törvénnyel rendet akar; de azért mégis félek e §-tól, mert azt hiszem, hogy rést üt egy nagy szent eszmén, melyet a 48-as idők félistenei saját vérük hullatásával szent örökségképpen hagytak reánk, a melynek hű megőrzésével a szabadság virága el nem hervadható ifjúságban ismét felvirul.

Nem tudok azzal a gondolattal megbarátkozni, hogy azért kell a sajtószabadságot korlátozni, mert a sajtónak kinövésai vannak. Hiszen, tisztelt polgártársak, a jó Isten se tud olyan áldásos tavaszi esőt adni, hogy az mindenkinek csak áldást hozna és pár embernek kárt ne okozna.

Mindenesetre óhajandó, hogy ezek a kinövésiek megsűnjenek, de az orvoslásnak nem ez a módja. Nem oly sajátja a kormánynak a nemzet közszabadsága, a melylyel oly könnyen rendelkezhetik. Ők felelősök érte a haza és lelkiismeretük előtt.

Lehet, hogy a kormány lelkiismerete nyugodt és nem látja a 16. §-sal a közszabadságot megsértve, veszélyeztetve; de azt csak nem tagadhatja meg, hogy mi ne óhajtsuk, ne kérjük súlyos aggodalmunk megszüntetését.

Tényleg mi attól félünk, hogy ez a §. egy beláthatatlan nagy veszélyt hordoz a méhében; attól félünk, hogy ha ez törvényerőre emelkedik, akkor holnap, vagy holnapután egy új szakasszal fogják megnyirbálni a mi 48-as legszentebb alaptörvényeinket.

Mert, mélyen tisztelt polgártársak, jegyesszük meg: ha egy ország szabadsága lassan vész, akkor gyönyörű faként nem valami vihar töri derékon ketté mennyő-csapás és villámrobbaj között, hanem mint egy elkorhadt vén fa dől ki a világnak csuf-

jára. Nem, nem engedhetjük megnyirbálni a szabadságot! . . . Testtel, lélekkel ragaszkodunk szabadságunkhoz és ennek egyik legfőbb biztosítékához: a sajtószabadság sér tetlen fentartásához. (Éljenzés.)

Irjon továbbra is mindenki szabadon; legyen a szólásszabadság olyan, mint Angliában, ahol mindenki a legnagyobb nyilvánosság előtt fejtheti ki bátran nézetét és foglalhatja irásba. Semmi veszély, semmi hátrány nem érheti ezzel az országot. De igenis, veszély fenyegeti, ha ezt a szabadságot korlátozzák, mert így senkisé fog szabadon írhatni, mert a szabadság határát nem ismerheti. És ez lesz közállapotaink legnagyobb veszélye, ez volna a legnagyobb csapás, a mi alkotmányunkat érhetné. (Igaz! Ugy van!) Olyan lenne így a sajtószabadság, mint egy cérnára kötött veréb a gyermek kezében: addig röpködhet szabadon a szegény madár, a meddig a cérna ér, vagy míg a gyermek vissza nem rántja.

De vigyázzanak, mert a nemzet már bebizonyította és megfogja mutatni, hogy az a cérnára kötött veréb sas-madárrá is tud növekedni. (Éljenzés.)

Ezzel befejeztem beszédem és ünnepélyesen kijelentem, hogy tiltakozom a sajtószabadságnak még a legcsekélyebb korlátozása ellen is. És most, tisztelt polgártársak, elfogadásra ajánlom a következő határozati javaslatot:

„Mélyen tisztelt képviselőház!

Pécs szab. kir. város polgárai a bünvádi eljárás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat 16. §-ának 2-ik pontját sérelmesnek találván, pártkülönbség nélkül jelentek meg a f. hó 30-án tartott népgyűlésen és egyhangulag a következő határozatot hozták:

Határozat.

Közszabadságunk egyik legfőbb biztosítéka a sajtószabadság. Első és legszentebb kötelességünk e szabadságot sértetlenül megőrizni és fentartani.

A bünvádi eljárás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat 16. §-nak 2-ik pontja e szabadságot támadja meg, midőn a magánügyeket kivézi az esküdtbíróóságok illetékessége alól.

A f. hó 30-án tartott népgyűlés ünnepélyesen kijelenti, hogy ragaszkodik a 48-as alaptörvények egyik legnagyobb vívmányához: a sajtószabadságnak sértetlen fentartásához.

A népgyűlés alkotmányos kötelességének tartja tiltakozni a sajtószabadság legcsekélyebb korlátozása ellen; és kéri a képviselőházat, hogy közszabadságunk legfőbb biztosítékának egyikét semmi érdekek ne engedje föláldozni.

Most a program szerint következett volna Jobst László dr. szónoklata, ki azonban hirtelen rosszullett miatt, már korábban elhagyni kényszerült a gyűlés színhelyét; miért is Erreth János elnök Hock János orsz. képviselőnek adta át a szót.

Hock János beszéde.

Örömmel üdvözlöm Pécs város független gondolkozású polgárait, a kiknek kebleiben először keltett visszhangot a megtámadott sajtószabadságnak vészese kiáltása, mely pár nappal ez előtt az ország szívéből tört elő. Örömmel üdvözlöm pedig önöket, miután látom ledőlmi mindazon korlátokat, melyek polgár és polgár közt vannak, akár a politikai ellentéteket, akár a társadalmi osztályo-

kat tekintve, egy szóval a közös szent eszme szolgálatában, az emberi szabadság egyetlen biztosítéka mellett állást foglalnak. (Ugy van!)

Polgártársaim! Hajdan, mikor ez a nemzet nagy veszedelmek, válságok elé jutott, szokás volt egy véres kardot körülvinni az országban. Az a vér a kardon arra figyelmeztette a nemzetet, hogyha sikerülni fog a nemzet kezéből ezt a kardot kicsavarni, el fog vérezni.

Ha szokás volna most is az ilyen jelképes figyelmeztetés, akkor most vére stollat kellene körül hordozni, arra figyelmeztetve az országot, hogyha sikerül a szabadgondolkodás fegyverét, a tollat, ezt a modern kardot, kicsavarni a nemzet kezéből, az újra sebekben fog összeroskadni.

Mert polgártársaim, a toll a szellemi küzdelem egyetlen fegyvere és eszköze; azt a szolgálatot teszi az eszmének, a mit egykor a kard tett a nemzet ügyének.

Polgártársak! a közélet nyilvánulásának csak két inatitúciója van. Az egyik a parlament, a másik a sajtó. Ez a két intézmény kiegészíti egymást.

A parlament a közszellemet a sajtó útján termékenyítheti meg csak; viszont a sajtó pedig átadja földolgozás végett a parlamentnek, a mit éles szemével napról-napra felfedez és nyilvánosságra hoz. De minél fontosabb feladatot teljesít az a sajtó a közszabadság védelmében, minél fontosabb teendője a közvélemény felvilágosítása, annál függetlenebbnek, annál szabadabbnak kell lenni a sajtónak, ha nyilatkozatait súlylyal, tartalommal bírónak akarja.

Már pedig barátaim, függetlenséget csak a szabadság nyújthat, és az igazi nyíltság csak a szabad embernek tulajdona; hazudozni pedig az elnyomott lélek sajátsága. (Igaz! Ugy van!)

Vajjon itt, ez egész népgyűlésen, van e csak egyetlen ember, a ki óhajtaná, hogy sajtó láncra vert papagályként csak azt kiáltozza, a mire gazdája betanította, vajjon van-e önök közt, a ki a szabadság elé korlátokat, akadályokat akar emeltetni?! (Nincsen!)

Hiszen az embernek legnagyobb kincse az ő szellemi értéke, eszméinek szabadsága; az emberi szellemet pedig az Isten teremtette, tehát a szellem szabadsága elé korlátokat emelni az embernek nincsen joga. (Ugy van!)

Az emberi szellem éppen azért, mivel szabadnak van teremtve, mindig a végtelenség felé tör. Az emberi szellem minden szavában a világoosság van benne, szomjuhozza az igazságot. Hiába mondja tehát bármilyen hatalom: itt nyisd ki, itt hunyd be szemed; mert az emberi természetben van, hogy nyitott szemekkel haladjunk folyton előre és csakis előre; mert ez bennünk, polgártársaim, természeti törvény, a mit semmiféle §. rongyaival nem lehet elnyomni, eltakarni. És a ki mégis el akarná nyomni, az magával az emberi hivatással jut ellentétbe.

Ismételve kérdem tehát polgártársak, van e önök közt csak egyetlen lélek is, a ki felemelt homlokkal, nyílt, becsületos szívvel azt mondaná, hogy a mai nagy szabadság reá nézve terhes, terhes pedig, hogy szabad gondolatait mással is közölni; van e olyan, a ki azt mondaná: Hozzatok nekünk ez ellen törvényeket, mert a népnek nem a kenyérre, a megélhetés eszközeire van szükség, hanem a szabadság elnyomására?

Ha van, ha volna itt ilyen ember, szívemből sajnálnám, mert az ilyen ember azért fél a szabadságtól, mivel a maga lábán megállani nem tud. (Halljuk! Halljuk!) Az ilyen ember hasonlít ahhoz a kalitkában megszűltett madárhoz, a melyik nem vágyik a szabadba, nem vágyik kibontakozni szárnyait, hanem boldog, ha ott gubbaszkodhatik és szabálhatja azt a kendermagot, a melyet gazdája elébe tesz. (Éljenzés.)

Polgártársak! Azért adott az Isten az embernek értelmet, hogy tudjon különbséget tenni a szabadság és rabság között, azért adott szellemet és lelket, hogy legyenek eszményei, eéljai, ezeket elérni törekedjék és ezek szolgálatában lelkiismeretesen munkálkodjék.

De kérem: éppen ebben a tekintetben jött Magyarországon ellentétbe a sajtószabadság a parlamentarizmussal. Miért látta egyszerre oly égető szükségnek a parlament, hogy kivonja a magán egyéneket az esküdtbírók itélkezése alól? Értjük meg jól: nem a magán becsületet, csupán a magán egyéneket; mert a női becsületet, a családi viszonyokba való beavatkozást senki sem tartja a sajtó feladatának. De az új javaslat szerint a mit egy magán ember elkövetett, visszaélést, sérelmet, azt nem lehet majd a lapokban megírni, mert rögtön előáll majd a kifogással, hogy: én magán egyén vagyok, tehát szabadon vétekezhetem.

Tisztelt polgártársaim! Miért lett tehát, ismétlem, oly égető szükség a sajtó megrendszabályozása? Megmondom röviden. A törvényhozás piskát képező összeférhetetlenségi esetek voltak a tulajdonképeni indító okok. Azóta, mióta a nemzet látta, hogy a képviselő urak titkos üzletei nem mindenkor illelnek össze a törvényhozás méltóságával, kötelességeivel. (Helyes lése.) Azóta, mióta a felpiszkált politikai szemétdombot (Zajos éljen és Taps.) kellemetlennek találták érdekelt képviselőink a sajtó ez iránybani fellépésére rögtön fölhangzott a véskiáltás, hogy annak a szabad, nagyon is szabad sajtórák vágjuk ki a nyelvét, üssük ki, ha ez nem lehet, legalább az egyik szemét.

Polgártársak! Ma még csak az egyik szemét, holnap már a másikat is. (Fölkiáltások: Nem engedjük!)

Mert ez az egy üzletszerű foglalkozása képviselőinknek nem pártkérdés többé, ez egyszerű kijátszása a rég meghozott törvényeknek. Pedig az a törvényhozó, a ki a törvényeket meg nem tartja, az a legnagyobb izgató. Ezeknek az uraknak azért kell csak a sajtó és csakis az olyan sajtó kell, mely mint vak muzikus, csak a nótáját fujja, de se lát, se hall, hogy meg ne láthassa, hogyan mulat az inkompatibilis mameluk. (Éljen és Taps.)

Igen tisztelt polgártársak! Kézen fekvő az egész dolog és világos. Meg kell szorítani a sajtó szabadságát olyan bíróság útján, a hol a bizonyítást a vádlottnak, a tulajdonképeni vádlónak, a törvény nem engedi meg. Az esküdtbírók, a kik lelkiismeretükkel itélnek, felmentik az igazat mondót; jövőben azonban minden magán egyént kibújik az igazságos, megtorló ítélet alól, mert a rendes bíróságok csak majd megállapítják a sértést, de nem engedik meg a sértőnek tartott állítás bizonyítását.

Lássák tisztelt polgártársaim, ez a 16 § títka. Ez a 16 § csak olyan, mint a törvénytelen gyermek, mihelyt az ember rámutat a származására, rögtön elpirul. Szóval úgy akarnak tenni a sajtószabadsággal, mint a tolvaj, akilegelőször a házőrző ebeket veri agyon. (Halljuk!)

A polgári jogoknak, a szabadságnak, az emberi szellem folytonos haladásának házőrző ebe a sajtó. Nagy kár, hogy egy idő óta ez nagyon kellemetlen lett némely uraknak, mert sokat csahol. Szájkosarat tehát neki, hogy azok a finom, gavallér urak szabadon járhasanak az üzletbe.

Mert sajnos, polgártársaim, a politikai élet átalakulása folytán elmondhatjuk, hogy az a nagy alkotmányos küzdelem most már

nagyon lesüllyedt az üzletek színvonalára. Sajnos, mióta egy merev rendszer kiszorította az eszményeket a parlamentből, azóta ez nem az elvek küzdő tere többé, hanem egy cifra színpadé, a hol előre kiosztják a szerepeket a játszóknak.

A jóhiszemű közönség hisz; pedig ha oda menne a kurtinák mögé, bámulva tapasztalna, hogy ha annak a cifra világnak titkaiba belepillantott, hogy nem erkölcsi küzdelem folyik ott, hanem egy színjáték, a hol minden szereplő előre tudja a darab végét.

Igen, polgártársaim, az alkotmányos élet színvonala nálunk mélyen süllyedt. Ezért hasonlítottam a színpadhoz, mert van neki fő-fő rendezője, a ki fen ül a színórpadlason, a ki mindent lát, ő maga azonban láthatatlan erő. Ez a fő-fő rendező a mikor akarja, megállíthatja festett automatáit, csak a zsinórt kell megrántania; igen gyakran meg esik azonban, hogy azok a láthatatlan szálak a játékosok zsebeihez vannak kapcsolva. (Derűtség.)

Azután minden szerephez van külön-külön maszk; sőt nehezebb daraboknál a sugó sem hiányzik. A fő dolog, a közönséget csalódásokban, illúziókban tartani.

De ha a játékos elé színes világosságot tartanak, kitűnik csakhamar, hogy rajta minden csak papír-masé, a kard, a páncél, a paiza és a sisak is. Viharnak a mit tartanak az nem más, mint a suhogó; a mennydörgés nem egyéb, mint pléhtáblák zörgetése.

Igy játszik el mindent a modern alkotmányos társaság kivétel nélkül, így azt a legújabb parlamenti drámát is, a melynek a címe: „Kenyermezeti útkezet.” Ha pedig egy-egy játékosról lecsuszik a maszk, rögtön eltűntetik a stüllesztőbe. (Viharos éljen és Zajos éljen és Taps.) Akkor aztán előáll a rendező és sajnálattal jelenti ki a közönségnek, hogy a fő-fő szereplő hirtelen rosszul lett, valószínűleg paralízis progresszív a betegsége. (Derűtség.)

Sajnos, hogy társadalmi helyzetünk ziláltsága folytán ide jutott csaknem minden állam parlamentarizmusa. Pár évtizedelőtt még a szabadság védő bástyája volt, ma nyakig uszik az árban. Természetes aztán eme politikai közönyösség folytán, hogy a közszellemnek ellenálló, reagáló ereje nincsen, sőt talán még azt is békével tűrné, ha fát vágának a hátán.

Csak egyetlen hang emelkedik ki; ez az egyetlen hang a sajtónak felkiáltása. Azért akarják most ezt a kényelmetlen hangot elnyomni. Pedig ha a sajtó nem erősödött volna, régen tulgázott volna rajta az egyoldalú irányzat, mely ma már nem a polgárok oldalcsontját tépi ki, hanem a hátgerincét, hogy annál könnyebben proba csuszszanak és hajlongjanak a hatalom előtt.

Isten nem azért adott jogot és szabadságot, hogy azt a hatalom elkobozza; azért adta Isten, hogy az elnyomott szabadság föl emelkedjék. Nem azért vette le a vasbilincseket, hogy most aranyból verjenek bilincseket a szabad emberre. Legyen az akár vas akár arany egyformán rabszolgává teszi az embert. (Igaz!)

Ma pedig az igazi szabadságot is kintornává süllyesztették, melyet a fő-fő kintornás csavargat, hát azért jöttünk össze népgyűlésre, nem zárva ki a hozzászólásból, határozathozatalból senkit, mondja meg akárki, kívánja-e a sajtószabadság korlátozását? (Olyan nincs!)

Azt mondják, a nagy közönség föl van háborodva, még pedig a sajtónak hangja és harcmodora ellen. Hát kérem, az a hang, a harcmodor mindig az illető írónak egyénisége. De ha az a hang durva, izléstelen, nem a sajtószabadság az oka, hanem az felelős érte, a ki azzal visszaél.

Hamlet fuvóival lehet jól is, rosszul is fujni, csak az a kérdés, hogy milyen a pikulás.

De kérem, ha az illető vissza él, azért van a független sajtóbíró, az esküdtbíró, hogy a polgárok lelkiismerete konstatalja, mennyiben tévedett az író, mennyiben volt rossz, avagy jóhiszemű.

Tehát ha az a sajtó romlott, ki érte a felelős? Talán a közönség?! A közönség füle nem soká vessi be a durva, izléstelen és hazug hangot, és az ilyenek írója csakhamar tapasztalni fogja, hogy lapja sorvadásban kimult.

Nem a közönség itt a hibás, hanem az a szerencsétlen rendszer, mely csak úgy tudja fentartani magát, hogy keres magához méltó sajtó-trombitásokat, akikkel azt hissi, hogy megállíthatja a napot, mint József.

A tisztességes sajtó mindig együtt halad a közléttel. És mivel a sajtó a közélet szellemi életének exponense, ha beteg, tehát a közállapotokban baj van.

Essembe jut egy mult évi uti tapasztalatom. Lent jártam Siciliában, láttam azt a végtelen nyomort, ami a kénbányák istentől elhagyott munkás páriái közt van. Tudom jól, hogy az emberek közt soha sem lesz vagyoni egyenlőség, szegények mindig lesznek, de nyomorultaknak nem szabadna lenni.

Hisz annak az elnyomott szegény munkásnak nincs más védelme, mint fent az Isten és ide lent a szabadsajtó. A mi munkásainknak pedig győzelmeskedniük kell, mert az az Isten akarata. (Zajos éljen és Taps.)

Polgártársaim! De láttam mást is. Szirakuza vidékén ugyanis a lentini mocsarak vannak, melyeknek az a sajátsága, hogy tavasszal nagy kipárolgásba kezdenek és mindenfelé a ragály csirait terjesztik szét. Semmiféle organizmus nem bírja ezt ki, még az emberi szervezet sem. Még a föld is szenved miatta, megcserepesedik felülete, úgy mutogatja nyitott sebeit az égnek.

Ilyen a magyar közélet jelenleg.

Van olyan sajtó is, amely megrontva a kór miazmáitól, elfogadja a sápot és így hamis hangú trombitája lesz a közügynek. (Le vele!) De azt nem fenyegeti veszély; csak az igazmondás ellen tör a hatalom. Kétségtelen, hogy még a komoly sajtónak is lehetnek tévedései, hisz csak emberek dolgoznak bele és a gyors, lázas munka mellett sokszor nem ítélhet tisztán. De ezeket a sebeket, melyeket a jóhiszemű sajtó ejtett, be is tudja gyógyítani, olyan mint a fa, mely még arra a kézre is csak balzsamot tud hullatni, mely rajta sebet ejtett.

Polgártársak! Csak az a nemzet való életre, a mely a szabadság folytán szerzett intézményekhez köti magát. A szétfolyó állami életnek ezer és ezer szellemi központ-hoz, szervezethez kell kötni magát, mert ha minden egy kézbe egyesítették, nem lesz más az országban, mint egy kényur: — a kormány s egy szolgasereg — a nemzet.

Ez ellen nemzeti szempontból kell tiltakoznunk, mert ha talán faji chauvinizmusunk menteségét is találna a magyar kézben összpontosított kényuralomnak, holnap, vagy holnapután elkövetkezhettek, hogy azt a központosított nagy hatalmat idegen kézbe adják, a mely tönkre teszi a nemzetnek ősi multját és hagyományait.

Hiszen ha Bach kezében lett volna az a hatalom, ami most van kormányfőriainknál, Magyarországon most már nem beszélhetnénk még csak magyarul sem.

Barátaim! Miért akarják tehát a lelkiismeret alapján ítélő esküdtbíróságból kivenni az ítélkezést? Azért, hogy minden szabad szó rövid idő alatt — kiirtva legyen hazában.

A magyar közszabadság temploma romokban hever, s most ki akarják oltani azt

az egyetlen lámpát is, a mely a romokat még bevilágítja. De fölfogjuk építészabadság templomát a történelmiszent hegyen; mert szabadsajtó az emberi szellem napja és ezt a napot ilyen rongyos S. ponyváival még egy miniszter se fogja eltakarni.

Élni fog a sajtószabadság minden rossz törvény dacára; ha elkobozzák, a legelső alkalommal vissza fogjuk szerezni, mert az emberiség megérett már arra; mert a humánus gondolat rájött már arra, hogy Isten nem azért teremtette a vasat, hogy abból szuronyt, hanem hogy ekét csináljunk, sem az ólmot azért, hogy embertársának testébe löjje, hanem hogy betűt csináljanak belőle. (Viharos éljenzés. Taps.)

Betűket, igen, melyekkel a gondolat egész világát közölhetjük elnyomott embertársainkkal.

Ezen eszmének nevében tiltakozom, mert magam is munkásnak érzem magamat, tiltakozom a munkások, az önk nevében is (Éljenzés) a megtámadott sajtó nevében is, mint annak munkása, a tervbe vett megszorító javaslat ellen és visszautasítom ezt a vakmerő kísérletet. (Hosszantartó sajos éljenzés. Taps. Szónokot számosan üdvözlök.)

Erreth János: Az országgyűléshez felterjesztendő volna a javaslat; ehhez képest kérdést intézek önkhez, elfogadják-e a határozatot úgy, a mint az következik: (Olvasza még egyszer a javaslatot. Felkiáltások: Elfogadjuk!)

Hock János: Miután az országgyűlés elé terjesztendő határozat elfogadva lőn, indítványozom, hogy az aláírásra fölkerjünk a népgyűlés tisztikarát, köztük a munkások megválasztott képviselőjét is. (Éljenzés.)

Erreth János: A napirend ezzel ki van merítve. Mielőtt a gyűlést bezárnám, engedjék meg, hogy hasafias érzülettel átharított köszönetet mondjak azért, hogy az önkhez intézett fölhevítésnek megfelelték és oly szép számban jelentek meg a mai ünnepélyes tiltakozásra.

Köszönetünk, elismerésünk adóját róvom le ezen felül a mélyen tisztelt szónokoknak, a kik tolmácsolni voltak szivesek a nemzetet fenyegető sérelmet és hű képét nyújtották a társadalmi, jogi és politikai hatásoknak, melyek bekövetkeznek, ha törvénynyé válnak azok a javaslatok, melyek ellen most gyűléseztünk.

Ezen köszönet és elismerés adója első sorban illeti meg Hock János orsz. képviselő urat, (Éljenzés.) a ki nem kimélve az uti fáradságokat, eljött hozzánk, hogy segítsen nekünk tiltakozásunk megtételénél. Eljött hozzánk, hogy nagy tudásával segítségünkre legyen és bemutassa, mennyire veszélyesek a kormány intenciói. Láttuk, hallottuk ékes szólását; miért is hasafias érzülettel köszönetet mondok neki.

Ezennel a gyűlést bezárom.

Míg a szüfolásig telt terem üresedni kezdett, a sűrű falasatot képező szocialisták rázendítették a munkás marseillaisét s rövid idő alatt kiüresedett az előbb még oly zajos tornacsarnok.

El kell ismerni, a rend a legpéldásabb volt a bár jelen volt maga Vaszary Gyula főkapitány is, mégis inkább a Hock ügyes fellépésének volt köszönhető, hogy a botrány nyal fenyegető szocialista-zajgás oly szépen elsimult, hogy végre maguk a szocialisták voltak a leglelkesebb éljenzők.

Gyűlés után, elkésva a következő sürgöny érkezett a népgyűlés elnökéhez:

„A nagykanizsai írók és hírlapírók társasága melegen üdvözlö a sajtószabadságot védelmező népgyűlést és hazafias törekvéséhez lelkesen csatlakozik.“

Hírek.

Pécs, 1897. május hó 31.

Nem csöngetnek.

— A vasuti csöngetés halála. —

Szomorodott szívvel jelentjük, hogy a vasuti csöngetés a mai napon meghalt. . . .

A roham léptekben haladó reformkor mindenütt érezteti feltartóztatatlan erejét. Reformálást minden vonalon! — ez a jelszó, mely az élet mezejéről a poézis már is gyér virágait irgalmatlan kezekkel tépdési, hogy átváltoztassa azt a legpróziabb kalmár területté.

A táj költészetét elrabolták a szélrözsa minden irányában szerte dőcögő és köhögő vicinálók, melyek a falu idilljébe bele fujják a századvégiség légkörének fojtó közzénfűstjét, a jó nép szelid erkölcsébe bele vezetik a modernség inficiáló ereit, vérkeringését.

Ha az élet költészetében pusztítottak is a kultúra csatornái — a vonatok; magának a vasutnak még van költészet: a nyájas és goromba kalauzok, pénztárnokok, az állomásokat nótára éneklő portások, a vonat indulásakor érkező s vakon futkározó utasok, a sok katulyás vén kisasszonyok és sok mások.

A reform gőzparipája — úgy látszik — a vasutaknak ezt a kevés poémát is megirigyelte. Hogy mindeneket eltöröljön a föld színéről a goromba kalauztól le a sok skatulyás vén kisasszonyokig (na ezekkel meggyűlik majd a baja) — első stószra eltörölte a csöngetést, minek ma van a halála napja, éjfélkor lesz a temetése és holnap már nem csöngetnek a vonatok indulásakor, hanem a nyájas kalauzok szóval, sippal, vagy esetleg kéziesengővel adják köztudomásul a vonatok indulását. De a vasuti harangok nyugalomba mentek ma, honnan nincs feltámadás többé.

Boldog emléktű csöngetés! örökre elnémult harmadik csöngetés! beh sokan megemlegetnek.

Hogy fognak ezután helyzet-komikumot fabrikálni a megszorult bohózatírók, a kik öblös kannákkal merítették eddig a komikumnak e bővizű forrásából.

Hogy fogják ezután a váltóját az utolsó percben rendező félt üdvözölni a találó szokott mondás helyett:

X. ur! Ön mindig a harmadik csöngetéskor jön.

Mivel helyettesítik a mamák és papák a későn jött kéréssel szemben az eddig olyan finom elutasító választ:

— Kérem Csámás ur! Ön a harmadik csöngetés után érkezett.

Vagy a kérék, ha későn is, de még mindig elég jókor érkeznek?

Akárhogy van, ezután már a jámbor pasasir csak akkor tudja meg, hogy a tergenyével későn kászolódik, mikor a vonat a „mehe!!!“ szóra elfütyül és robog az orra előtt.

Oda a várótermeket lázba és mozgásba hozó második és harmadik csöngetés.

Napirend 1897. június 1-én.

Naptár: kedd, jun. 1. — Róm. kath.: Pamfál. — Prot.: Jusztin. — Görög-kel.: (máj. 20.) Talalé. — Zsidó: Siván 1. — Nap két 3 óra 51 perckor; nyugszik 7 óra 32 perckor. — Hold két reggel 3 óra 57 perckor; nyugszik este 8 óra 55 perckor. Időjárás: hőmérséklet 21 Celsius fok meleg; légnomás 750. — Kilátás: a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: enyhe száraz idő várható jelentékeny csapadék nélkül. Kornevillei harangok előadása a színházban este 8 órakor.

— **(Fiatal papok halála.)** In a j. l á t h Gusztáv gróf erdélyi segédpüspököt kedves meglepetésben részesítették azok az ujonnan felszentelt papok, a kiknek első

püspöki ténykedéseként a grófi püspök adta föl a minap az egyházi rend szentségét. — Gyönyörű kiállítású csoportfényképet készítettek Zelesny néél és azt ma délelőtt küldöttségileg adták át a szeretett egyházfőnek.

— **(Áthelyezés.)** Ő felsége a király V á r y Gyula, pécsi és R ö k k Gyula, kassai kir. ítélőtáblai bírának saját kérelmekre leendő kölcsönös áthelyezését megengedte.

— **(Hock János Pécssett.)** A sajtószabadság korlátozása ellen tiltakozó népgyűlés meghívott budapesti szónoka, H o c k János országgyűlési képviselő, szombaton este a gyorsvonattal érkezett városunkba. A pályaháznál a rendezőbizottság tagjai fogadták az érkező vendéget, a honnét szives házigazdájával, E r r e t h János kamarai elnökkel, szállására hajtatott. Vacsorára ugyancsak Erreth vendégszerető meghívása folytán mintegy 20 tagból álló előkelő társaság gyülekezett egybe a „Vadember“ szálló érkező termében a jeles vendég tiszteletére, a ki ép oly ügyes és kedves társalgó, mint a milyen elragadó szónok, úgy hogy a társaság észre sem vette az órák gyors repülését. Vasárnap büszkeségünket, a székesegyházat tekintette meg Hock s a népgyűlést követő ebéden elragadtatással nyilatkozott ennek a remek templomnak hazánk határain is túl párját ritkító szépségeiről. Az ebéden B á n f f a y Simon köszöntötte fel Hock Jánost s hangsúlyozta, hogy az ifju generáció fel sem tudja fogni azt a mély benyomást, a melyet Hock mai szónoklata gyakorolt ő reá, a kinek volt réze az elnyomott sajtó munkásának keserves sorsában az ötvenes években, a mikor szerkesztőségi irodája átellenében volt a rendőrségnek, a mely utóbbinál bizony sokszor többet kellett időznie, mint a szerkesztőségben. De mivel azt látta, hogy az a szónoklat a szabadsajtó korában felnövekedett ifjabb nemzedékre is ugyanazt a hatást gyakorolta mint ő reá, ebből ítéli meg annak nagy becsét és elragadó voltát. — Nagy lelkesedést keltett a nagykanizsai írók és hírlapírók társaságának megleghangu üdvözlő távirata, melyet Bánffayhoz a népgyűlés alkalmából intéstek. Hock beszéde képezi még ma is városazerte a közbesséd és általános dicséret tárgyát s annak igazságai még soká fognak polgárságunk szívében visszhangozni. Jeles vendégünk, ki egy csapással meghódította a sziveket, tegnap az éjjeli vonattal utazott vissza a fővárosba.

— **(Néppárti gyűlés.)** Pünkösdi vasárnapján néppárti gyűlés lesz Somogy két helyén. A szónokok közt ott látjuk Ne u m a y e r Dezső, pécszegyházmegyei áldozópap nevét is, a ki a munkás kérdéssről fog beszélni. Beszédet tartanak még B u z á t h Ferencc és K á l m á n Károly, orsz. képviselők; az első a néppárttól, a második az új rendről. A gyűlésen Z i c h y Aladár gróf fog elnökölni.

— **(Jogász majális.)** „És oly sok balszerencse és oly sok vizály után!“, ezzel kezdetjük meg referadánkat a szombaton megtartott és fényesen sikerült majálisról. Mert bár a közönség körében általános volt az óhaj, hogy a jogászok ez évben a tavaszi mulatságukat a szabadban rendezzék, az akadémia falain belül a pártoskodás és a „kilépettek“ ezt megakadályozni akarták csakhogy győzött a többség, majális rendezése el lett határozva és a naptól kezdve az akadályok ezrei gördülének a rendezőség munkája elé. Az „új sörgyár“ tulajdonosa visszavonta ígétét, hogy villammal bevilágítja a teret és termet, annak a Zsolnaggyártól való kivezetése már lehetetlen volt, úgy hogy nagy nehezen összeszedett petroleum lámpákkal kellett azt világítani, másrésztől egyesek megigértették a lányokkal és azok szüleivel, hogy a „jogászmajálisra“ nem

mennek el, aminthogy nem is jöttek el, s bár kellemetlenül viszhangzott az ígéret a rendezőség körében, az nem tágitott, de még a szombat délelőtti változó időjárásától sem ijedt meg, reménykedett, bizott, míg végre abban a pillanatban, mikor egyik „kilépett“ odaszól a rendezők egyikéhez „lám ilyen időt kívánok nektek“, abban a pillanatban kitisztult az idő, eltűntek a felhők, kisütött a nap és szórta sugarait a földre, csak a szél fujdogált még, hogy visszatartson egyeseket a városban. A többség azonban eljött az „Abbazia“ ba és nem is bánta meg, mert a rendezőség körültekintéssel és előre jól megfontolva, mindenben akként rendezte az ünnepélyt, hogy méltó volt a jogászokhoz. Mikor még nem volt ott mindenkinek ismerőse, a leányok már levélpapírosokat árultak és úgy töltötték el az időt. Majd meg is irták a leveleket és látható örömmel kézbesíték a címzettnék, később confettit és serpentint árultak, melyeket ugyancsak a leányokra szórta, kik azonban ezt boszankodás helyett örömmel vették. A lampionnal való kivilágítás elmaradt, a kerekedett szél miatt, a helyett a terembe vonult a közönség, hol megkezdődött a tánc. Ennek egyik pontja a „spanyol négyes“ általános derültiséget keltett. Mindenki feszült figyelemmel várta, hogy ugyan mi is lesz az az új tánc, melyet mindenki tud táncolni, mibenlétét még sem ismeri és mily nagy volt a meglepetése, mikor a rendező a négyes 6. figurájával kezdi a táncot és utána jön több figura össze-vissza. Ezen tánc alatt volt a confetti szórás is, melynek apró papirdarabkái rajtragadtak a ruhákon, bennmaradtak a hajban, úgy hogy a világitás mellett a leányok mindegyike egy-egy felcicomázott spanyol táncosnéhoz hasonlított, a serpentin pedig behálózta a leányokat egy körbe, honét csak nagy nehezen juthattak ki. Éjfél felé a táncterem előtt színes magnezium fáklyákat gyújtottak meg és e fényél táncoltak tovább hol piros, hol zöld, hol meg kék mezőbe érve. A jó kedv ez által fokozódott és a fesztelen hangulat együtt tartotta azt a nagy közönséget egész reggeli 4 óráig, mikor is kocsikon egy jól eltöltött nap emlékével nyugodni hasna tért. Sikertült a jelen voltak névsorát összeállítani és ezt a következőben adjuk; asszonyok: Reich Vilmosné, Dr. Sey Ernőné, Rozsits Alajosné, Kristóf Tivadarné, Farkasné (Bányatelep), Dr. Friedl Károlyné, Kossits Ákosné, Dr. Kopcsányi Károlyné, Tomanek Istvánné, Sey Ferencné, Dr. Mihályfy Ernőné, Szántóné, Pilch Antalné, Dvorszky Józsefné, Forray Valérné, Klein Istvánné, Orf Gáspárné, Dr. Swartz Frigyesné, Driesz Lajosné (Pécsvár), Szinkovits Ákosné, Asztalos Nándorné, Pritzné, Klimóné, Csincsik Béláné (Kis Kun Halas), Talliánné, Duka Achilné, Stern Károlyné, Kindl Ferencné, Dunszt Károlyné (Baranyavár), Bolgár Kálmánné, ifj. Scholtz Antalné, Smódiics Lőrincné, Hillebrandné, Hirschfeldné, Bartosság Imréné, Benkő Gyuláné (Szentlőrinc), Jankovits Hugóné, Czéh Károlyné (Dombóvár), Szilyné, Szommer Amátné stb. Leányok: Asztalos Lujza, Breining Olga, Braunstein Ilona (Szigetvár), Bolgár Micike, Benkő nővérek (Szigetvár), Bedő Pannika, Dobos Terka, Blauhorn Berta, Dvorszky Paula, Duka nőv., Driesz Frida (Pécsvár), Dunszt Hilda (Baranyavár), Fischer Ella, Farkas Krisztina, Hartl Ilona, Hillebrand Janka, Hirschfeld Helén, Kusinszky Blanka, Kengyel Angela, Kossits Mariska, Károly Etelka, Klimó Emma, Kindl Gizella, Lutz Mariska, Kossits Mariska, Mitzky Ella, — Mihályfy Mariska, Mestrits Gizella, Németh Micike, Nagy Klemi, Neumann nővérek (Hattelek), Orf nővérek, Pritz Olga, Präger Aranka, Pilch Böske, Putzer Margit, Reichardsparg Irma, Razga nővérek, Rihmer Böske, Rihmer Margit, Stern Mariska, Sey

Vilma, Soósto Margit, Sey Laura, Stern Honora (Baja), Schlauch Anna, Schlesinger Aranka, Sey Nelli, Szánthó nővérek, Szinkovits Ilona, Schwartz nővérek, Schultz Márta, Szily Mariska, Szommer Irma, Szily Böske, Trixler Aranka, Tomanek nővérek, Tallián Imike, Vasdinnyi nővérek, Zsiga Gizella.

— **(Museum - értekezlet.)** Husz évi teapedés után ismét életjelt adott magáról az alvó leányzó, muzeumunk ügye. Az igaz, hogy újabb időben több ízben háborgatták mélyeséges álmában, nem csoda tehát ha felébredt. Vasárnap délelőtt 11 órára gyülekeztek össze a városház közgyűlési termében az ügy iránt érdeklődők a polgármester meghívója folytán és pedig meglepő nagy számmal, jelölül annak, hogy az ügy iránti érdeklődés valóban nagy és intenzív városunk közönségében. — Majorossy polgármester ismertetvén az értekezletnek célját, röviden vázolta az eszme megvalósítása végett eddig történeteket, örömeinek adott kifejezést, hogy oly szép számban megjelenvén, reménye lehet arra, miként ez ügyben végrevala hára a döntő lépés megtehető lesz. — Ezután körvonalozta, mily módon gondolja a muzeumot létesítendőnek, úgy t. i., hogy az ne csak régiség gyűjtemény legyen, hanem magába foglalja egyszersmind a művészet és műipar megőrzésére méltó darabjait is. Miután a tárgyhöz Dr. Szeredy József kanonok, Dr. Löwy Lipót orvos — ki a muzeumot iparmuzeummal, ipari és kereskedelmi könyvtárral, e szakmába vágó népszerű előadásokkal és felolvasásokkal kapcsolatban szeretné létesítenni, hozzászóltak, valamint a megye részéről Szinkovits Károly ennek támogatását megérte, kimondta az értekezlet, hogy a muzeum felállítása sürgős s ennek eszközése végett egy szűkebbkörű bizottságot bíz meg a teendők eszközésével. — E bizottság tagjai megválasztván, reméljük, hogy a régóta vajdó eszme végre talán látható alakot fog ölteni a város és vármegye vállvetett közreműködése folytán.

— **(Disztornászat.)** A pécsi Torna Egyesület június hó 27-én délután 3 órakor a tornacsarnokban, zászlóalapja javára, nagy disztornászatot rendez. Műsor: Lion felvonulás, szabadgyakorlatok buzogányokkal; szertornászat: Képzettek által előadandó gyűrűugrás és magas korlát, haladók lovon és szabad ugrás; mintagyakorlatok a nyújtón; birok verseny, súlyemelés, és végül közkívánatra létra piramisok. Belépti jegy 20 kr; tanulóknak és tagoknak 10 kr. Beiratkozni lehet kedden és pénteken este 8 órakor a tornacsarnokban.

— **(Lóosztályozás.)** A múlt vasárnapról elmaradt lovak osztályozását tegnap tartották meg a budai vásártéren; úgy a budai, mint a belvárosból és a szigetvárosból mintegy 480 lovat vezettek elő, melyből igen szép számban, körülbelül 250 vált be katonai célokra. A bizottság, melynek polgári elnöke Pinter Ferenc másodaljegyző volt, katonai részről pedig Kranzbauer kapitány veit részt rajta, reggel 7 órakor kezdte és délután félkét órakor végzett az osztályozással.

— **(Nagy vásár.)** Tegnap dében kezdődött országos vásárunk ritka látogatottságnak örvend. Igen szép a kirakodó vásár is; de az állatvásár sem marad hátra és különösen a lóvásár igen nagy. A vásáron sok a nép s a vételkedv és kínálat egyképen megfelel a vásár nagy forgalmának.

— **(A kath. legényegylet)** tegnap (vasárnap) megismételte a múltkor nagy sikerrel előadott „Sári néni“ című népszínművet. Az előadást szép közönség nézte, igen jól mulatott a szereplők ügyességén, kik egymást felülmuló jókedvvel játszották szerepeiket. Gratulálunk nekik.

— **(Gyilkossági kísérlet.)** Vakmerő módon, előre kiesztelt tervvel akarta

ma reggel egy boszuálló ember az embertársát életétől megfosztani. Az eset a következő: Tari István, a frühweisz-dűlőbeli hegyőr, ma reggel 8 órakor szokása szerint bejárta a gondozása alatt levő szőlőterületet. Már elvégezte a terület bejárását s visszafelé tartott a kunyhójába, midőn mellé csatlakozott Rozner J., mandula-utcai lakos, kőműves, a kivel régebben egy kis ügyebaja volt, de amit a hegyőr már el is felejtett. Nem úgy azonban Rozner, aki a mai reggelt választotta arra, bizonyára a vasárnap mulatozások hatása alatt is, hogy boszut álljon a hegyőrön. Barátságosan beszélgetni kezdett Tari-val és elment vele a lakásába, kérvén őt, hogy adjon neki egy kis pálinkát, mert nagyon szomjas. Tari ezt meg is ígerte neki s együtt mentek az órházba. Mikor beléptek az ajtóu, a hegyőr levette a válláról megtöltött fegyverét s leállította a sarokba. Rozner, úgy látszik, csak ezt várta, mert abban a pillanatban neki ugrott, arcul ütötte és a fegyvert kezébe kerítvén, kiszaladt a kunyhóból s vagy nyolc lépésről a felé közeledő órré célzott és rá is lőtt. A lövés a fejnek volt szánva, de szerencsére — a fegyver csöve meg lévén egy kiesé görbülve — félrement. Hanem azért mégis megsebesítette az őrt; leszakítván jobb fülét a helyéről. Az őrt vértől borítva összerogyott; az orvttamadó pedig bejött a városba, egyenesen a rendőrfőkapitányhoz s úgy adta elő az esetet, mint ha véletlen baleset okozta volna. Hanem azért mégis letartóztaták s Ludvig Ferencc dr. tisztorvos és Trixler Aladár rendőrbiztos kimentek kocsin a helyszínére s ott a meglőtt hegyőr sebeit az orvos beköltöztvén, beszállították őt a városi közkórházba. Tari is úgy vallja, hogy Rozner agyon akarta löni; de tanu erre egy fuvaros is, a kinek a kocsiján ment ki ma reggel a tettes a szőlőhegyre s aki látta az utról, mikor az órházból a fegyverrel kezében kiugrott és rálőtt a hegyőrré. A további eljárást majd a bíróság fogja végezni a gyilkossági kísérlet ügyében.

— **(Tanügyi előléptetések.)** Kalma István, Pólya Albin, Szekula Katalin, Brief Karolin, mohácsi polgári iskolai tanítók, úgy Dankó József paksi polgári iskolai tanító a X. fizetési osztályba lettek előléptetve.

— **(Zárlat.)** A sertés vásáraitól híres Vaiszó község, az ott újból fellépett sertésvész miatt zárlat alá helyeztetett. A múlt kedden már nem volt megtartható a szokásos heti sertés-vásár.

— **(Névmagyarosítás.)** Schmutzer Náthán (Ignác) kaposvári illetőségű, tornyai lakos úgy a maga, valamint Margit, Vimos, Ilona, Imre és Erzsébet gyermekei nevét belügyminiszteri engedéllyel Szegőre magyarosította.

— **(Mohács történelmi ünnepe.)** Tarnai Károly dr. a mohácsi emlékszóbor alapja javára rendezendő ünnepélyről tanulmányt közöl a „Mohács és Vidéke“ tegnapi számában. Az ünnepélyt legegyszerűbbnek látja augusztus 29-én, a mohácsi csata évfordulóján, megtartani. Az ünnep rendjét a következőkben ismerteti: Gyászmisek — a pécsi dalárda közreműködésével — s a prédikáció tartására például Hock János, az országoshírű szónok lenne felkérendő. Délután lenne a mohácsi csata méltatása, mely beszédre szintén országoshírű szónok, Apponyi Albert, Kossuth Ferenc, Bartha Miklós vagy Jókai Mór lenne felkérendő. Este látványosságok; alkalmi szindarab előadása és kirándulás a Csele patakhoz. Szép és nemes a terv s csak a vezető egyéniségek vegyék azt kezükbe, úgy az emlékszóbor javára ezeket fog jövedelmezni.

— **(Ünnepelt rabbi.)** Herzog Manó dr., kaposvári rabbi, ki tíz év óta áll

az isr. hitközség élén, szép ovációkban részesítették a tizedik évforduló alkalmából. A hitközség nevében Bakonyi Ferenc dr., hitközségi elnök üdvözölte az ünnepeket; az izraelita ügyelet nevében Kunfi Adolfné, az izr. iskolák részéről Serényi Mór tanító, a „Krajcár-egylet“ részéről pedig Kemény Gyula titkár fejezte ki az ünnepeket előtt a szerencsekívánatokat.

— **(Halálozások.)** Martin Antal dr., pécsmegyei áldozópap, dunaszekcsi segédlelkész, Szegzárdon meghalt Temetése tegnap ugyanott általános részvét mellett. — Guldin Gellért, a pécsi ferenczrendi ház tagja, népiskolai hitoktató, életének 47-ik, áldozásának 23-ik évében vasárnap éjjel meghalt. Temetése holnap (kedden) délelőtt 10 órakor lesz a ferenczrendiek rendházából. — Bée Mihályné szül. Iswald Katalin, életének 64-ik évében vasárnap éjjel meghalt. Temetése holnap (kedden) délután 4 órakor lesz a nyil utca 8. sz. házból a szigeti külvárosi temetőbe. Az engesztelő szentmisét szerdán reggel 7 órakor tartják lelkiüdvéért a székesegyház Corpus Christi kápolnájában. — Mazaly Józsefné szül. Adler Alojzia ma délelőtt, életének 52-ik évében meghalt. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz a siklósi országút 15. sz. házból a budai külvárosi közsirkertbe. Az engesztelő szentmisét csütörtökön délelőtt fél tíz órakor tartják lelkiüdvéért a székesegyházban.

— **(Szociálisták Duna-Szekcsőn.)** Bajáról küldött röpiratok és egyéb nyomtatványok után Duna-Szekcsőn is kezd már terjedni a szocializmus. Csak hogy a dunaszekcsői szociálisták nem elégszenek meg a pusztá elmélettel, hanem kommunisztikus elveiket gyakorlatilag is kívánják érvényesíteni. Így történt a minap, hogy két szegénysorsu egyén beállított zsákokkal Martina András jómódu gazda házába s a nélkül, hogy a távollevő gazda háznépét megkérdezték volna, kukoricával akarták zsákjaikat megtölteni. Martina neje csak nagy nehezen tudta velök megértetni, hogy az ő kukoricájához nekik semmi köztük.

— **(Pótvásár.)** A tolnamegyei Zombán hoinapután (szerdán) pótvásár lesz, melyet a kereskedelmi miniszter a folyó évi április hó 21-ről elmaradt országos vásár helyett engedélyezett.

— **(Tanfelügyelői látogatás.)** Salamon József, kir. tanácsos, megyei tanfelügyelő szombaton tért haza Mohácsról, hol az iskolákat látogatta meg. A mohácsi népnevelés általában kinyerte a tanfelügyelő megalapítását. Különösen mintaszerű az állami polgári iskola vezetése; a kath. iskolában még némi hiányok észlelhetők; a reform iskolában a multhoz képest nagy haladás mutatkozik, de az izr. iskola még kellő számú tanterveit sem rendelkezik. Ma a tanfelügyelő Siklóra utazott, ahol három napig marad, meglátogatva az ottani iskolákat.

— **(Gyilkosság Gárdonyban.)** Gárdonyban (Somogy megye) mult hó 26-ról 27-re virradó éjjelen hallatlan, vérszátó gyilkosság történt. Kerekes István ottani fiatal kovácsmestert azon éjjel 11 óra körül, midőn már az egész falu nyugovóra tért, vakmerőséggel kieszelt furfanggal meggyilkolták. A haramia módra végrehajtott gyilkosságról barcsi tudósítók a helyszínén járva, következőket jelentik: Mult hó 26-án éjjel 11 óra után valaki kopogtatott Kerekes István ablakán. Ez azonban oly mélyen aludt, hogy a többszöri kopogtatásra sem ébredt fel, hanem felesége, ki a kopogtatásban apját gondolta, figyelmeztette őt, hogy apja valószínűleg fontos dolgot akar vele közölni, álljen tehát fel és menjen ki. A fiatal kovács, most már tisztán hallotta e szavakat: „Pista gyere ki“ és minden további gondolkodás nélkül engedelmességet annak. Mikor az a valaki,

ki őt néven szólította, látta, hogy Kerekes kijön, lassu léptekben hátrafelé tartott az udvarban, hogy eszel Kerekest is távolabbra csalja. Mikor az ismeretlen elég biztonsgban érezte magát arra nézve, hogy a házból nem fogják felismerni, egy jól célzott lövéssel rálőtt Kerekesre, mire az vértől elboritva hanyatt bukott és rövid pár pernyi haláltusa után meghalt. Hogy ki követte el a vakmerő gyilkosságot, az néhány napig titok maradt. A lövés zajára kijöttek Kerekesék a házból, annak neje és öreg szülői, de ekkor már a szerencsétlen áldozat csak annyit mondhatott: „végem van, meghalok.“ Az udvarban a gyilkosnak semmi nyoma. Eltűnt, mintha csak a föld nyelte volna el. A gyilkosság elkövetése éjjelen még lovas futár jött Barcsra az esetről jelentést tenni a csendőrségnek. Két csendőr Augustus őrávezetővel rögtön el is ment a helyszínére az előnyomozást megtenni, ami nagyon nehezen ment, minthogy Kerekesék csak rövid ideje laknak Gárdonyban és így nem tudott róluk senki semmi jót és semmi rosszat mondani. Az erélyes nyomozásra mégis besugta valaki a csendőrségnek, hogy próbáljanak Malek József szintén ottani kovácsmester körül kémlelni, mert lehet, hogy annak a keze jár a gyilkosságban, nem következtetve ezt másból, csupán hogy a konkurrencia miatt több ízben hallottak erősebb szóváltást a két kovács között. A csendőrök utána jártak a dolgnak, nyomára jöttek, hogy Malek igen barátságos lábon áll Berdák Jánosival, a falu rémével, aki már néhány esztendeig élőködött az állam kószóján holmi emberölések és gyújtogatások miatt, melyekbe azonban az ő állítása szerint mindig ártatlanul keverték. A csendőrök ebből a szoros barátságból könnyen levonhatták, hogy gazembernek gazember a pajtása és egyelőre letartóztatták Berdákot, minthogy semmiképp sem tudta magát igazolni, hogy hol töltötte 26-án az éjjelt. Letartóztatták azonban másnap Maleket is, aki szintén nem tudta magát kellőképp igazolni. A vallatás nehezen ment, a két letartóztatott konokul tagadott, és semmiképp sem akarta a gyilkosságot elismerni. Időközben a csendőrség több terhelő adatot gyűjtött össze és annál erősebben faggatta a letartóztatottakat. Ezek azokban állhatatosan megmaradtak ártatlanságuk mellett és a kipróbált csendőri fogások is ezeknél eredménytelenül maradtak. A csendőrök miután már napokon keresztül nem tudtak semmire se menni, cselhez folyamodtak, elzárták a két gonosztevőt egy türes hambárba; előbb azonban Kóbor szuloki őrávezető egy csendőrrel és a gárdenyi kisbíróval a hambárban elrejtőztek. Alig gondolták azonban a bezártak magokat egyedül, megszólalt Malek és így szól Berdákhoz: a gyilkosságot be ne vallja kend, ha mindjárt megfejtik is, ha megmaradunk mindketten a tagadás mellett, ugy a bíróság majd szabadon bocsájt bennünket. Azután nem szólt többet egyik se. Két óra mulva visszajöttek a csendőrök és kérdezték a dellikvenseket: „hogy vagytok, mire azok ártatlan arcot vágva feleltek, hogy „bizony csendőr urak nagyon rosszul.“ Mikor azonban a titkos hallgatók rejtekükből előjöttek, a két gazember elsápadt elkéült, még harapófogóval se lehetett volna belőlük egy szót se kivenni. Miután most már a tagadás nem használt, Berdák kivallotta, hogy Malek őt 200 frtért felbérelte, hogy tegye el láb alól Kerekest, mibe ő bele is egyezett. 26-án éjjel, Berdák Malek lakására ment, hol Malek neki egy apró óndarabokkal töltött dupla fegyvert adott a kezébe. Azután mindketten elindultak Kerekes lakására, ahol Malek Berdákot felhuzott fegyverrel az udvar végén hagyta, míg ő az ablakhoz ment Kerekest kihívni. Ami azután történt, azt elmondtuk feljebb. A gyilkos fegyvere Berdák pajtájában 29-én saját vallomása szerint

meg is találta. A gyilkosokat vasra verve átkísérték a kaposvári ügyészség börtönébe.

— **(Elfogott zsebtolvajok.)** Az országos vásárokat fel szokták keresni a notórius zsebtolvajok, akik aztán igen gyakran a legvakmerőbb módon fosztják ki a kezeik közé került áldozatot a pénzből. Ilyen vakmerő, notórius gaztevőknek került a kezé közé tegnap este Bós József, hobolyi illetőségű ember is, aki az apjával együtt vonaton érkezett a pécsi vásárra. A vasuti rét mellett amint eljöttek, egyszerre látják, hogy egy ember elveszti a zsebéből a pénztárcáját, amit az előttük haladó egyén felvesz s aztán hallgatást int nekik és hívja őket a rétre, hogy ott a talált pénzen megosztozzának. Ők mennek. De csakhamar visszatér a tárcáját elvesztett ember; odamegy hozzájuk, megmotozza őket és Bós József zsebéből kivesszi a 175 frtot tartalmazó pénztárcáját. Ekkor a két ember futásnak ered. A kirabolt hobolyi gazda pedig utánuk az apjával együtt. Üldözik őket egészen a városi Tornacsarnokig és többek segítségével ott — szerencsére — utolérik, elfogják, a pénztárcát elveszik tőlük és viszik be őket a rendőrségre. Most ott ülnek a börtönben. Egyiket Pavlovics Lukácsnak hívják, temesvári illetőségű; a másik Schmitz József, rémetszentpéteri illetőségű, volt szabó, aki már betörésért többször büntetve volt. Holnap majd átkísérik őket a királyi ügyészséghez.

— **(Megmarta a veszett kutya.)** Tamm János szegzárdi lakos házi kutyája megveszett, s az utcán játszó kis gyermekek közül Koldais János nevű 5 éves fiucsakát a karján megmarta. A veszett állatot az állatorvos felboncolta s rajta a veszettséget konstataálta. A szerencsétlen fiút szülei a Högyes-féle gyógyintézetbe szállították Budapestre. Miután pedig a veszett kutya több ebet is megmarta, ennél fogva főszolgabírói rendelet alapján a kutyák 40 napig kötve tartandók.

— **(Megölte a pálinka.)** Ismeretes elzüllött alak volt Szegzárdon Bien Bernát, aki az iszákosságnak volt rabja. Nap-nap után lehetett az utcán dülöngve látni s cél-tábiája volt az inas gyerekek gunyolódásainak, akik belőle csufot üztek. Állandó lakása sem volt s így megtörtént nagyon sokszor, hogy az utzálen hentergett. A milyen volt az élete, olyan lett halála is, mert egyik reggel a „Szegzárd Szálló“ udvarán találák halva a mult héten. A szerencsétlen évekkal ezelőtt öngyilkossági kísérletet is követett el, a mikor a Dunába ugrott, de ekkor megmentették életét.

— **(Eltűnt házmester.)** Varga Mihály, paksi születésű házmester, Budapestről eltűnt. A főváros területén feltalálható nem lévén, most mindenfelé keresik az eltűnt házmestert, a ki — ugy látszik — a büntetés elől szökött valami ismeretlen vidékre, mert rendőri kihágás miatt le kellene számolnia a rendőrséggel. Még eddig azonban nem tudták feltalálni.

— **(Árviz veszedelem.)** A Duna árja átszakította a baranyavári járásban fekvő Kis-Köszegnél (Batina) a védgátat és előntötte a községet. Hatvan ház a víz alatt állt szombaton, mikor ugy a járási, mint a megyei hatóságok nyomban a mentési munkálatokhoz fogattak. Koszits Kamill, alispán helyettes főjegyző a helyszínére sietett, hogy a mentési munkálatokat személyesen vezesse. Az árviz Kis-Dárdát is fenyegeti, de remélhetőleg mihamar elvonul, mert a Duna felülről rohamosan apad. A lakosságot azonban nagy nyomorba juttatja ez a nem várt árvizveszedelem.

— **(Két nagyforgalmu országos vásár)** volt a mult kedden és szerdán, Göröcsönyben és Szt.-Királyon. Mindkét he-

lyen, szarvasmarha nagy számban hajtatott fel s ezek közül fias és fejős tehenekre (darabonként 80—150 frt), valamint szép és jó lovakra (páronként 200, egész 700 frtig) sok kérés történt, az utóbbiakból az olaszok „szedtek össze“ sokat. A sertések is, főképp Görösönyben jó áron keltek. Szt.-Királyról az olcsóbb (40—70 frt) tehenekből a tolnai kereskedők hajtottak el sokat. Itt a járatok átírása miatt, még d. u. 4 órákor is tolongtak a „cédula háznál“. Itt is, ott is nagy volt úgy az adás, mint a vétel kedv. Különösen nagy volt a sürgős-forgás a vaskereskedők sátorainál, mivel hogy itt a fűkaszálás ideje. De a többi kereskedők s iparosok is jó vásárt csináltak.

— **(Az időjárás)** mostohasága folytán ez évben a május nem vált be „nevelő hónap“-nak. A gyakori eső miatt a már kalászosodó búzák megsárgultak, majd megvörösödtek, erősen mutatkozik rajtuk a rozsda; a már virágzó rozs és az őszi árpa is vesztett fejlődésében. A kukoricák sárgán bujnak ki a földből, az alacsonyabb vizálta helyeken pedig rothadnak, kivesznek a már kapálni való, de a sok eső okozta, sáros volta miatt nem kapálható, elgázosodott répa és burgonyaival együtt. A tavasziak, az árpa, zab, búkköny is megsokalták már az esőt. A rétek vizenyős részein a fű alacsony és ritka, csak a magasabb helyeken, az u. n. „döngörön“ buja a fű; így aránylag a legelőkön is.

— **(Szaván fogták.)** A falusi kocsmában pityizálgatnak. Két sógor közül az egyiknek böstörködő kedve támad s azt mondja a másiknak, akinél, mint tudta, nem volt pénz: „Még keed is mer beszéni; ha elé tud kee mutasztani egy tizes bankót, hát fizetök egy kis hordó sört.“ A mulatók közül egy, akinél éppen volt pénz és vágyott a potya sörre, titokban odanyom egy tizes bankjegyet a „letett“ sógor markába, amire aztán ez, megismételt felhívásra, kivágja a tizest. Mit volt mit tenni, a böstörködő sógor megrendelte a kis hordó sört s ki is fizette, szó nélkül, csak akkor nézett nagyot s lamentált erősen, amidőn a sörnek-en kompani történt elfogyasztása után, sógora nagy hahota közt, köszönettel visszaadta a tizest annak, aki azt markába sanszsirozta.

— **(Szalouiasan.)** Egy uri háznál, ahol talán saját külön „házzsabályok“ írják egy elő-étkezésnél hogy egyik fogást a másik után szokatlan nagy időközökben találják fel, ebédnél ülnek. Egyik fogás után már maga a ház urnöje is megsokalta a nagy pauzát s a közben folytatott tereferét félbeszakítva, így szól az egyik nő vendéghez: Ugy-e már nagysádnak is feltűnik s bizonyára kellemetlenül esik szakácsnémnak a találásban való lassúsága, késedelmeskedése? Mire a megszólitott uevariasan, finom elmeéllal így válaszol: Oh kérem, dehogyl! Hisz nekem úgy tűnik fel, mintha nem is ebédnél ülénk.

Közgazdaság.

□ **A vásári és piaci helypénz.** Tolna vármegye törvényhatósági bizottsága a vásári és piaci helypénzeket módosította, illetve fel-emelte. Ezután 1 szarvasmarha- vagy loért 3 kr. helyett 5 krt, 1 terhelt lovas vagy ökrös ezekéért pedig 5 kr helyett 10 krt kell fizetni. Egy 4 méteres sátorért 50 kr, ezen felül minden méterért 10 kr. fizetendő. E határozat azonban még nem jogerős, mert a törvényhatósági tagok egy része megfélebezte azt.

□ **Pusztuló vetések.** Dombóvarról írja levelezőnk, hogy ott a folytonos esőzések miatt a vetéseket pusztulás fenyegeti. A gabonába már sok helyen beleesett a rozsda; a fiatal tengeri pedig víz alatt, mert a megáradt Kapos elöntötte a tengeri-földeket. A legkritikusabb helyzetben vannak a vetések és ha az idő jobbra nem fordul, ha a tartós száraz idő nem teszi jónvá, a mit a folytonos esőzés okozott, úgy a pusztuló vetések tönkreteszik a gazdák reményeit.

□ **Előmunkálati engedély meghosszabbítása.** A kereskedelemügyi miniszter Vas E. Ferenc budapesti lakosnak a magyar kir. államvasutak és az építés alatt álló székesfehérvár-sárbogárdi helyi érdekű vasutvonal Sárbogárd közös állomásától Szilas-Balhas, Déghés Mező-Szent-György érintésével a cs. kir. déli vaspálya Lepsény állomásáig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyu vasutvonalra múlt évi április hó 13-án kelt rendeletével megadott előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy év tartamára meghosszabbította.

TÁVIRATOK.

— **Széchenyi basa Budapest.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Széchenyi Ödön basa, a konstantinápolyi tűzoltóság főparancsnoka, ma délben Budapestre érkezett.

— **A praesumptiv trónörökös a király előtt.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Ferenc Ferdinánd főherceget a király ma délelőtt külön kihallgatáson fogadta Bécsben; a főherceg megköszönte kinevezését egy uhlánus ezred tulajdonosává.

— **Kifosztott postahivatal.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Malmöben, Svédországban a postát kifosztották. A pénzesleveleket a postászákból kiszedték, papírt tettek helyébe és újra bevarrták, amit később fölfödöztek.

— **Árviz Amerikában.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Észak-Amerikában egy Cincinnati mellett fejlődő városkát az árviz elpusztított. Több száz ember meghalt.

— **Renitens oláhok.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Kolozsvárott az erdélyrészi görög katolikusok titkos konferencián elhatározták, hogy nem vesznek részt az országos katolikus autonómia szervezésében. (Jó lesz majd reájuk is alkalmazni a cinye mintyét.)

— **Népszerű trónörökös.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A román trónörökös állapota javult. A nép nagy részvételt van iránta. Tegnap 15 ezeren mentek Bukarestből Cotrocenibe hogylétéről tudakozódni.

— **A provizorium.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Hír szerint a kormány a kvóta-provizoriumról szóló javaslatot ebben az ülészakban nem terjeszti be. Az ülészakot bezáró szünet az idén nagyon rövid lesz.

— **Ijedelem egy templomban.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.)

A pisai székesegyházban keletkezett pánik alkalmával tegnap kilenc embert agyonnyomtak.

— **Az országos iparegyesület közgyűlése.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az országos iparegyesület vasárnap tartotta meg a fővárosban rendes évi közgyűlését Zichy Jenő gróf elnöklété alatt. Zichy Jenő gróf remek elnöki megnyitó beszédében nagy tetszés közt fejtegette az iparegyesület föladatait. Visszapillantást vett az ezredik év ünnepeire. A nemzeti ünnep kimagasló pontja, az ezredéves tárlatnak célja főleg az volt, hogy mi magunk gyakoroljunk szigorú kritikát magunk és eredményeink felett. Első sorban a magyar ipar érdekelvén az egyesületet, a kiállítás eredményeivel is ennek szempontjából foglalkozott. A gazdag és becses eredmény másfelől arra tanít, hogy még sok a tenni valónk. Az eddigi vívmányokból nem szabad engednünk semmit, kivált küzdjünk az osztr. konkurencia kirekesztésére. Törekedjünk a kisipar technikai emelésére, hogy azt a nagyiparral versenyképesse tegyük, egészítsük ki fokról-fokra a gyáripárt s buzdítsuk a társadalmat a hazai iparpártolás elvének minden téren való következetes keresztültvitelére. Ezután meleg szavakban emlékezett meg a megjelenésben betegsége által gátolt egyesületi igazgatóról, Mudrony Somáról. Az elnöki megnyitó beszédet lelkes éjenzéssel fogadták. Gelléri Mór aligazgató bejelentette az évi jelentést, melynek tudomásul vétele után a választások következtek. Elnököknek újra egyhangú lelkesedéssel Zichy Jenő grótot, a magyar izar érdekeinek nemes védőjét és szószólóját választották meg.

— **A fővárosi önkéntes tűzoltók ünnepe.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A fővárosban vasárnap volt az önkéntes tűzoltók nagy napja. A budapesti önkéntes tűzoltótestület tizezedik örsége alkalmából délelőtt a városházán díszgyűlés, délután a Károly kaszárnyában díszgyakorlat és végül lakoma volt. Az ünnepélyen résztvevő fővárosi és vidéki tűzoltók egyenruhái élénken tarkították az utcák képét. A díszgyűlésen Széll Ignác belügyi államtitkár, Rohonc György altábornagy, Förster Béla honvédezeres, Márkus József polgármester, Gerlóczy és Haberhauser alpolgármesterek, Rudnay Béla rendőrfőkapitány stb. vettek részt. Bárány Ernő főparancsnok lelkes szavakkal üdvözölte az egybegyűlteket, majd pedig Márkus József polgármester nagyhatású beszédben méltatta a derék tűzoltók érdemeit. Még Kék Lajos dr. az országos, Vuk Gyula a budapesti tűzoltó szövetség elnökei tartottak beszédeket. Széchenyi Ödön gróf basa a konstantinápolyi vasutvonalon vizáradás folytán beállott forgalmi zavar miatt nem jelenhetett meg, de táviratilag küldötte üdvözlését. A gyakorlatok szép időben, nagy közönség jelenlétében szépen sikerültek.

1769. t. tkvi sz.
1897.

Árverési hirdetmény.

A dárdai kir. járásbírósa mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Pipusz Kristof szentistváni lakos végrehajtatónak Scheidl Béla villányi lakos végrehajtatást szenvedett ellen 112 frt 48 kr. tőke és jár. iránti végrehajtatási ügyében az árverést a dárdai kir. bíróság területén lévő, Villány községben fekvő a 1017. sz. tjkvben felvett 258. hrsz. sz. 116. sorsz. házból és belsőségéből Scheidl Bélát illető fele részére 460 forintban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1897. évi június hó 18. napján d. e. 10 órakor Villány községben a jegyzői irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % -át vagyis 46 frt készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi nov. hó 1. 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881 LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán, 1897. évi márcz. hó 3. napján A kir. járásbírósa mint tkvi hatóság.

Maurer Frigyes
kir. albiró.

Szőlő eladó.

Pécsett, a Makár és Üröghi hegy oldalán fekvő

3¹/₄ holdas szőlő

présházzal és szép gyümölcsössel, családi körülmények miatt, olcsó áron eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szomorú — de igaz,

hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékot észlelünk, sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünknek az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, fájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Ügyet se vetünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen megbosszulja magát rajtunk, mert valamint a kis szakadékból nagy lesz, épp úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. A legtöbb betegség kuferrása a gyomor rendetlen működése, a mit — idejekorán használva — Egger kellemes ízű Sódapasztillája csakhamar beszüntet. (1 doboz ára 30 kr.) A tüdő, torok és mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek. Egger kitűnő ízű Mellpasztillája megóv bennünket a bajtól teljes bizottsággal. (1 doboz 50 kr. és 1 frt Próbadohoz 25 kr.) Minden gyógyszerárban kaphatók. Fő raktár Nádorgyógyszertár

(Dr. Egger Leó és Egger J.)
Budapest, Váci-körut 21.

ZENTLER-féle

cs. és kir. szab. udvari

férfi- és gyermek-ruha gyári raktár

PÉCSETT, Király-utca,
Bazár-épület.

Jó
minőség,
elegáns
szabás.
Kiváncra
mérték után
is.

O
L
C
S

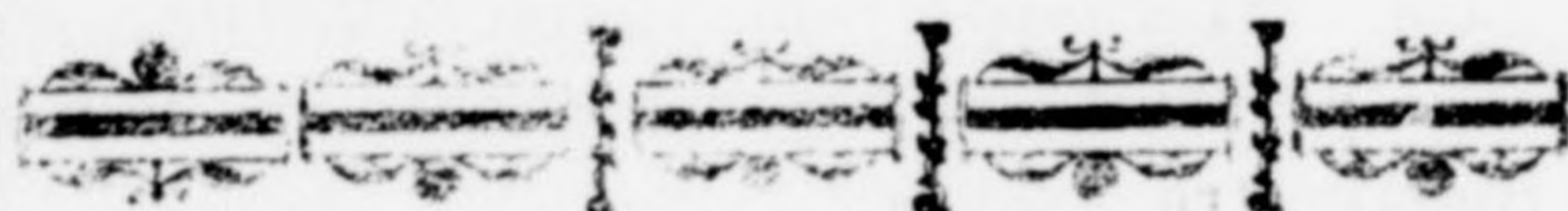
Szabott
árak!
Minden
darabon
az ár
felütnetve.

O L C S Ó Á R A K

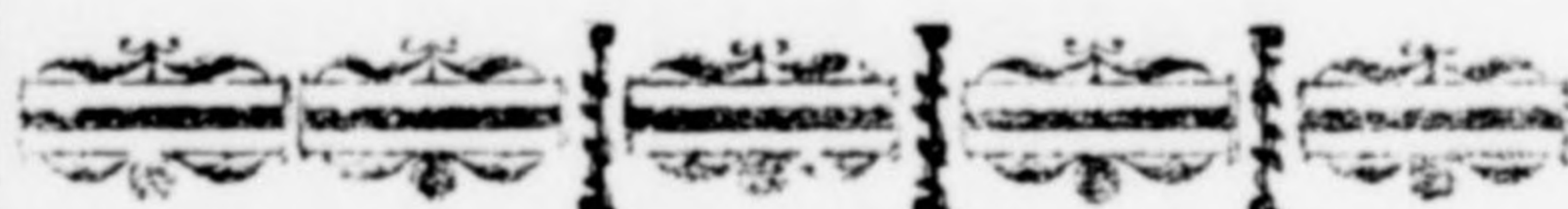
Nyári
öltönyök,
felöltők,
Havelokok

Á
R
A
K

Nagy választék
kész férfi- és
gyermek
ruhákban.
Minden ter-
methez hozzá
igazittatik.

Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel ki-
adóhivatalunkban.

1587. sz.
tkv. 1897.

Árverési hirdetmény.

A dárdai kir. járásbírósa, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Szekanicz Zsifkóné baáni lakos végrehajtatónak özv. Berbera Milánné s. ül. Miszlénovics Angelina baáni lakos végrehajtatást szenvedett ellen 100 frt tőke és jár. iránti végrehajtatási ügyében az árverést a dárdai kir. járásbírósa területén lévő, Baán községben fekvő, a 663 sz. tjkvben felvett 134. hrsz. 134. sorsz. egész házra és belsőégre és így a végrh. törv. 156. § a alapján özv. Berbera Milánné s. ül. Miszlénovics Angelinát illető másik fele részére is 452 frt és a baáni 1166. sz. tjkvben felvett 575 hrsz. egész ingatlanra és így a végrh. törvény 156. § a alapján Csardosics Persza Miadrágovics Milotinnét illető részére is 116. forintban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi június hó 19. napján d. e. 10 órakor Baán községben a jegyzői irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 45 frt 20 kr. és 11 frt 60 krajcárt készpénzben, vagy az 1881-dik évi hatvanadik törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-dik évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rend. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán, a kir. járásbírósa mint tkvi hatóságnál 1897-ik évi március hó 1-én.

Maurer Frigyes
kir. albiró.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben,

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf. BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, KOMJÁTHY BÉLA, PÉCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMAN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÖNYI ZSIGMOND, SZTARAY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÖNYI ZSIGMOND

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és atalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet a folyó évben életbe léptette a több éves jégbiztosításokat is; hat évre szóló jégbiztosításnál 10%, a tizenkét évesnél 20% díjengedményben részesíti tagjait. — A díjengedmény már a kötvényben beszámittatik, a biztosított gazda ennél fogva évenként ezzel kevesebb díjat fizet. — Több évre szóló biztosításnál sem veszt el a fél az esetleges díjleszállítás előnyeit, mert az évenkénti megújításnál mindig csak az illető folyó évre megállapított díj-szabály alapján számittatik ki a díj és ebből vonatik le a 10%, illetőleg 20%-os díjengedmény. — A többévségs díjazára a biztosított fél a szövetkezet által nyújtott előnyök élvezetében marad.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál Skorb Soma főügynök Pécsett, apácza-utca 9. sz.